ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj) a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Ladislava Derky v právní věci žalobce: **L. G.**, zastoupený Mgr. Matějem Šedivým, advokátem, sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie**, sídlem Olšanská 2, Praha 3, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. května 2018, č. j. CPR-26940-2/ČJ-2017-930310-V243, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. července 2018, č. j. 4 A 45/2018 - 62,

takto:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. července 2018, č. j. 4 A 45/2018 - 62, a rozhodnutí žalovaného ze dne 9. května 2018, č. j. CPR-26940-2/ČJ-2017-930310-V243, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši **10 200 Kč** k rukám zástupce žalobce Mgr. Matěje Šedivého, advokáta, do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce se dne 19. září 2012 dostavil na odbor cizinecké policie Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy (dále jen „správní orgán prvního stupně“) se žádostí o vystavení náhradního cestovního dokladu a vydání výjezdního příkazu. Správní orgán prvního stupně zjistil, že žalobci bylo již ke dni 18. ledna 2010 pravomocně uloženo správní vyhoštění spojené se zákazem vstupu na území České republiky po dobu jednoho roku. V říjnu roku 2009 požádal žalobce Velvyslanectví Mongolska v Praze o vydání cestovního dokladu, avšak dosud jej neobdržel. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 22. prosince 2010, sp. zn. 15 T 101/2010, byl žalobce shledán vinným ze spáchání trestného činu podvodu v souběhu s trestným činem poškozování cizích práv a byl odsouzen k trestu vyhoštění na dobu tří let. Dne 16. března 2011

vyzval trestní soud žalobce k vycestování z České republiky. Dne 12. července 2012 byla na žalobce uvalena vazba z důvodu probíhajícího extradičního řízení. Ve vazbě žalobce projevil úmysl požádat o mezinárodní ochranu. Dne 12. září 2012 byl žalobce z vazby propuštěn a usnesením Obvodního soudu pro Prahu 3 z téhož dne sp. zn. 15 T 101/2010 byl odložen výkon trestu vyhoštění. Od 30. března 2011 byl žalobce veden v evidenci nežádoucích osob.

[2] Na základě uvedených skutečností zahájil správní orgán prvního stupně dne 20. září 2012 řízení o správním vyhoštění žalobce. V rámci svého vyjádření žalobce uvedl, že do České republiky přicestoval s platnými doklady v roce 2007. Cestovní doklad ztratil v říjnu roku 2009. Má problémy s opatřením nového, neboť je na něj v Mongolsku vydán zatykač. Dva dny po propuštění z vazby se žalobce dostavil na pracoviště odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (dále jen „OAMP“) v Praze, odkud ho poslali do přijímacího střediska v Zastávce u Brna. Tam však žalobce nemohl odcestovat hned, bylo mu špatně a léčil se doma. Do přijímacího střediska dorazil až dne 17. září 2012, což bylo pozdě. Chtěl požádat o mezinárodní ochranu znovu a v souvislosti s tím byl poslán na policii kvůli náhradnímu dokladu a vízu. Žalobce má v České republice dvě děti (narozené v roce X a X), na které je velmi citově vázán, a bývalou manželku, mají zde povolený pobyt. Společnou domácnost žalobce sdílí se svou přítelkyní, rovněž občankou Mongolska, která má povolení k trvalému pobytu v České republice. Plánují spolu založit rodinu. V případě návratu do země původu žalobci hrozí mučení ve vězení.

[3] Žádost o mezinárodní ochranu, kterou žalobce podal po zahájení řízení o správním vyhoštění, zamítl OAMP jako zjevně nedůvodnou, Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) přiznal žalobě proti tomuto rozhodnutí odkladný účinek a následně rozhodnutí OAMP zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[4] Správní orgán prvního stupně vyslechl v rámci řízení o správním vyhoštění žalobcova syna, který uvedl, že se žalobcem občas vídá a nepravidelně od něj dostává peníze, ale nijak zvlášť by mu nechyběl. Žalobcův syn však nechce, aby se žalobce přibližoval k jeho matce a sestře, neboť jsou z každého setkání jen hádky a problémy.

[5] OAMP následně rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobci, toto rozhodnutí však zrušil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 21. března 2016, č. j. 1 Azs 36/2016 - 34, přičemž zavázal OAMP k opětovnému posouzení hrozby mučení žalobce v případě jeho návratu do Mongolska.

[6] Žalobce v řízení o správním vyhoštění kromě listin dokládajících jeho podnikatelskou aktivitu v České republice předložil i vyjádření Českého helsinského výboru ke stavu lidských práv v Mongolsku v souvislosti s extradičním řízením vedeným proti žalobci popisující špatné podmínky v mongolských věznicích.

[7] Družka žalobce správnímu orgánu prvního stupně potvrdila, že se žalobcem žije ve společné domácnosti, jejich vztah přirovnala k manželství. Společně též podnikají, zprostředkovávají spolupráci českých a mongolských firem.

[8] Žalobcova dcera správnímu orgánu prvního stupně sdělila, že se její rodiče rozvedli v době, kdy jí byly tři roky. Svého otce zná spíše formálně, vídá ho jednou do roka, dostává od něj dárky k narozeninám a peníze. Správní vyhoštění žalobce by nevnímala jako nepřiměřený zásah do svého rodinného života.

[9] Závazným stanoviskem ze dne 2. července 2017 OAMP konstatoval možnost vycestování žalobce, přičemž podklady, na které žalobce odkazoval, obsahují „*pouze obecná tvrzení ohledně hrozeb vyplývajících z uvěznění v Mongolsku, které jsou však většinově vyvráceny, a to jednoznačnými závěry nejvýznamnějších soudních institucí, jimiž je správní orgán vázán.*“ V tomto směru OAMP odkázal na blíže nespecifikovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva. OAMP dále konstatoval, že podklady se nijak nevztahují ke konkrétnímu případu žalobce a nevyplývá z nich automatická hrozba mučení či nelidského zacházení v případě jeho uvěznění v Mongolsku.

[10] Rozhodnutím ze dne 7. srpna 2017, č. j. KRPA-120567-87/ČJ-2012-000022, správní orgán prvního stupně uložil žalobci správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 2 a písm. c) bodu 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) a zároveň rozhodl, že žalobci nebude po dobu tří let umožněn vstup na území členských států Evropské unie. Zároveň správní orgán prvního stupně rozhodl, že se na žalobce nevztahují překážky vycestování podle § 179 zákona o pobytu cizinců. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán prvního stupně konstatoval, že žalobce opakovaně porušil právní předpis, neboť i přesto, že mu již bylo uloženo správní vyhoštění a trest vyhoštění, nejméně od října roku 2009, kdy ztratil cestovní doklad, pobýval na území České republiky bez platného cestovního dokladu, a od svého propuštění z vazby dne 13. září 2012 až do dne 19. září 2012, kdy se dostavil ke správnímu orgánu prvního stupně, pobýval na území České republiky bez víza, ač k tomu nebyl oprávněn. Rodinné vazby žalobce v České republice nejsou dle názoru správního orgánu prvního stupně tak pevné, aby správnímu vyhoštění bránily, a nebyly zjištěny ani jiné skutečnosti bránící jeho vycestování.

[11] Rozhodnutím označeným v záhlaví žalovaný opravil ve výroku rozhodnutí o správním vyhoštění nesprávný údaj o státním občanství žalobce a ve zbytku toto rozhodnutí potvrdil.

[12] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl městský soud v záhlaví označeným rozsudkem. Konstatoval, že bylo povinností žalobce prokázat, že měl po propuštění z vazby zdravotní problémy a nemohl se na policii dostavit neprodleně. Délka řízení o správním vyhoštění se ve značné míře odvíjela od toho, že paralelně probíhalo řízení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu. Městský soud přitom nedospěl k závěru, že by samotný běh času oslabil závažnost protiprávního jednání žalobce natolik, aby to bránilo jeho správnímu vyhoštění. K námitce, že žalobce nemohl získat cestovní doklad, neboť mu jej mongolská ambasáda odmítá vydat, městský soud uvedl, že svůj původní cestovní doklad ztratil žalobce až v době, kdy mu bylo uloženo první správní vyhoštění a měl povinnost z České republiky vycestovat. Není tudíž pravda, že by žalobce nezavinil, že nemá platný cestovní doklad. Dále městský soud zdůraznil, že v rámci extradičního řízení Mongolsko Českou republiku ujistilo, že trestní stíhání žalobce bude probíhat v souladu s mongolskými zákony a příslušnými mezinárodními smlouvami.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[13] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnosti spojenou s návrhem na přiznání odkladného účinku. Stěžovatel má za to, že závažnost jeho protiprávního jednání se postupem času snížila a v době rozhodování žalovaného již správní vyhoštění nebylo přiměřeným opatřením. Dále zopakoval, že cestovní doklad nemá z důvodu nesoučinnosti na straně mongolské ambasády, přičemž považuje za logické, že Mongolsko mu v situaci, kdy na něj vydalo mezinárodní zatykač, cestovní doklad nechce vydat. Stěžovatel není „notorickým porušovatelem právních předpisů“, jeho pochybení spočívá pouze v tom,

že se po propuštění z vazby dostavil na policii až se šestidenním odstupem. První den po propuštění z vazby nemůže být zároveň první den neoprávněného pobytu stěžovatele, neboť měl 24 hodin na to, aby se na policii dostavil. Vymezení doby, kdy měl stěžovatel pobývat v České republice bez cestovního dokladu, je nepřesné, neboť nezohledňuje, že v době pobytu ve vazbě stěžovatel neměl povinnost mít platný cestovní doklad. Městský soud tuto okolnost přehlédl a k příslušné žalobní námitce se vůbec nevyjádřil. Při hodnocení pobytu stěžovatele bez cestovního dokladu bylo navíc nutné zohlednit probíhající řízení o žádosti o mezinárodní ochranu. Stěžovatel nadto považuje část rozsudku městského soudu za vnitřně rozpornou, neboť městský soud na jednu stranu uvedl, že řízení o správním vyhoštění a řízení o mezinárodní ochraně jsou na sobě nezávislá, zároveň však tvrdil, že délku řízení o správním vyhoštění ovlivnilo právě řízení o mezinárodní ochraně. Žádostí o mezinárodní ochranu stěžovatel pouze využil svého práva, v žádném případě se nejednalo o obstrukci.

[14] Žalovaný se ke kasační stížnosti ve stanovené lhůtě nevyjádřil.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že je důvodná.

[16] Nejvyšší správní soud na úvod konstatuje, že o věci rozhodl bezodkladně, pročež se návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stal bezpředmětým.

[17] Nad rámec již uvedených skutečností je třeba doplnit, že rozsudkem ze dne 23. srpna 2018, č. j. 1 Azs 137/2018-50 Nejvyšší správní soud zrušil i třetí zamítavé rozhodnutí OAMP o žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku konstatoval, že „*v řízení bylo prokázáno (a žádná ze stran to nezpochybňuje), že proti stěžovateli je v jeho zemi původu vedeno trestní řízení. Tato skutečnost je ostatně podpořena i probíhajícím extradičním řízením. Konstatoval-li* [OAMP] *na základě provedeného dokazování, že v Mongolsku existují zcela zásadní nedostatky v oblasti vězeňství a justice, nelze pak rozhodně akceptovat závěr, že ze zjištěných skutečností nevyplývá, že nelidské zacházení hrozí právě stěžovateli.* [OAMP] *vychází z toho, že nedostatky vězeňského a justičního systému jsou ve stěžovatelově zemi původu přítomny obecně, nevztahují se pouze k určité skupině trestně stíhaných či vězněných osob (nedopadají např. pouze na politicky motivovaná trestní stíhání, na zdravotně postižené vězně, či na vězně určitého pohlaví, vyznání, sexuální orientace apod.). Z provedeného dokazování je naopak zjevné, že zjištěné nedostatky jsou spjaty se systémem jako celkem a dopadají bez rozdílu na všechny vězně či trestně stíhané osoby. Stěžovatel je v takovém případě osobou, u které je přítomno reálné nebezpečí újmy, které z těchto nedostatků vyplývá.*“ Proto dospěl-li OAMP k závěru, že „*nelidské či ponižující zacházení s podezřelými či odsouzenými osobami je běžným jevem, tedy že ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, je nutno uzavřít, že hrozba reálného nebezpečí je ve stěžovatelově situaci přítomna.*“ Z těchto důvodů označil Nejvyšší správní soud za nesprávný závěr, že stěžovatel neprokázal hrozbu skutečného nebezpeční vážné újmy, respektive že z ničeho neplyne, že jemu konkrétně bude vážná újma způsobena. První senát Nejvyššího správního soudu zavázal OAMP vycházet v dalším řízení z toho, že ve stěžovatelově věci byla prokázána hrozba skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu (odstavec 31 rozsudku č. j. 1 Azs 137/2018 - 50).

[18] V rámci řízení o správním vyhoštění podle § 119 zákona o pobytu cizinců je policie povinna vyžádat si závazné stanovisko Ministerstva vnitra, zda je vycestování cizince možné (§ 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců). Není-li vycestování cizince možné, uvede tuto skutečnost policie v rozhodnutí o správním vyhoštění a Ministerstvo vnitra udělí cizinci vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území (§ 120a odst. 4 zákona o pobytu cizinců).

[19] Podle § 179 odst. 1 zákona o pobytu cizinců není vycestování cizince možné *v případě důvodné obavy, pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.* Za vážnou újmu se považuje *a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky* (odst. 2 citovaného ustanovení).

[20] Stěžovatel se sice v kasační stížnosti otázce, zda existují překážky jeho vycestování do Mongolska, vůbec nevěnoval, Nejvyšší správní soud je však povinen k případným pochybením žalovaného správního orgánu či krajského (v tomto případě městského) soudu, která by mohla vést k porušení principu *non-refoulement*, přihlížet z úřední povinnosti (srov. přiměřeně odst. 22 a 23 usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. března 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, č. 2288/2011 Sb. NSS, ve spojení s odst. 22 usnesení rozšířeného senátu ze dne 7. září 2010, č. j. 4 Azs 60/2007 - 119, č. 2174/2011 Sb. NSS).

[21] Skutečné nebezpečí vážné újmy podle výše citovaného § 179 zákona o pobytu cizinců odpovídá shodně označenému důvodu udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů. Obě tato ustanovení provádějí mezinárodní závazek České republiky *non-refoulement* (článek 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků, článek 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, či též článek 3 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání), činí tak shodným způsobem a odlišnosti mezi oběma režimy spočívají pouze v rozsahu ochrany a práv a povinností cizince, jemuž byla udělena doplňková ochrana či vízum za účelem strpění (v podrobnostech viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. září 2010, č. j. 6 Azs 15/2010 - 82, č 2175/2011 Sb. NSS).

[22] Z toho nelze učinit jiný závěr než ten, že pokud již první senát Nejvyššího správního soudu ve výše citovaném rozsudku č. j. 1 Azs 137/2018 - 50 ve věci mezinárodní ochrany shledal, že stěžovateli v zemi původu hrozí vážná újma spojená s jeho trestním stíháním, resp. zavázal žalované Ministerstvo vnitra z takového skutkového závěru vycházet, platí tento závěr i ve vztahu k překážkám vycestování téhož stěžovatele podle zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel nemůže být vyhoštěn do státu, v němž by mu hrozila vážná újma spočívající v mučení či krutém nebo nelidském zacházení (jak vyplývá z mezinárodních smluv citovaných v předcházejícím odstavci), jejíž reálné nebezpeční Nejvyšší správní soud v případě stěžovatele shledal.

[23] Z toho vyplývá, že závazné stanovisko OAMP, z něhož žalovaný při svém rozhodování vycházel a které bylo vydáno na základě stejných pokladů jako nyní již zrušené rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany stěžovateli, bylo nezákonné a tato nezákonnost následně zatížila i konečné rozhodnutí o správním vyhoštění.

[24] Nejvyšší správní soud následně – nyní již v rámci kasačních námitek – posoudil zákonnost samotného správního vyhoštění stěžovatele.

[25] Stěžovateli bylo uloženo správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 a písm. c) bodů 1 a 2 zákona o pobytu cizinců. Podle těchto ustanovení *policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a zařadí cizince do informačního systému smluvních států až na 5 let, porušuje-li*

cizinec opakovaně právní předpis, je-li vydání rozhodnutí o správním vyhoštění přiměřené porušení tímto předpisem stanovené povinnosti, nebo maří-li výkon soudních nebo správních rozhodnutí, a *až na 3 roky, pobývá-li cizinec na území bez cestovního dokladu, ač k tomu není oprávněn*, a *pobývá-li cizinec na území bez víza, ač k tomu není oprávněn, nebo bez platného oprávnění k pobytu.*

[26] V tomto směru je třeba nejprve zdůraznit, že samotná délka řízení o správním vyhoštění, respektive časový odstup mezi zjištěným porušením zákona a uložením správního vyhoštění, nemůže mít na zákonnost výroku o uložení správního vyhoštění vliv. Ustanovení citované v předcházejícím odstavci nedává správnímu orgánu žádný prostor pro správní uvážení, a je-li zjištěno, že cizinec pobýval na území České republiky bez víza či cestovního dokladu nebo že se dopustil opakovaného porušení zákona, je třeba správní vyhoštění uložit. Povaha a závažnost příslušného porušení zákona se může projevit při stanovení doby, po niž nebude cizinci umožněn vstup na území členských států Evropské unie, kdy se naopak správní uvážení uplatní plně (například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. prosince 2016, č. j. 10 Azs 181/2016 - 41), to však nebylo předmětem kasačních námitek.

[27] Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda by na posouzení věci mělo mít vliv řízení o mezinárodní ochraně. Zákon o pobytu cizinců totiž žadatele o mezinárodní ochranu výslovně vylučuje z dosahu své působnosti [§ 2 písm. a)].

[28] Z hlediska skutkových zjištění žalovaného nelze brát vůbec v úvahu řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, kterou stěžovatel podal až poté, co se dostavil ke správnímu orgánu prvního stupně, neboť neoprávněný pobyt mu byl vyčítán ve vztahu k době tomuto okamžiku předcházející (do 19. září 2012). Zároveň platí, že řízení o mezinárodní ochraně není překážkou vydání rozhodnutí o správním vyhoštění, brání pouze jeho výkonu (§ 119 odst. 7 zákona o pobytu cizinců).

[29] Stěžovatel však projevil úmysl požádat o mezinárodní ochranu ještě dříve, a to během svého pobytu ve vazbě. Podle právní úpravy účinné v roce 2012 však byl proces žádání o mezinárodní ochranu rozdělen do dvou fází, neboť rozlišoval prohlášení o úmyslu požádat o mezinárodní ochranu (§ 3 a násl. zákona o azylu) a samotnou žádosti o mezinárodní ochranu, přičemž řízení o mezinárodní ochraně se zahajovalo až podáním této žádosti (§ 10 odst. 1 zákona o azylu). Postavení žadatele o azyl měl cizinec ode dne podání žádosti o udělení azylu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. září 2006, č. j. 2 Ans 7/2005 - 61). Cizinec, který učinil prohlášení o mezinárodní ochraně, však byl oprávněn pobývat na území České republiky (§ 3d odst. 1 zákona o azylu); toto oprávnění zanikalo, pokud se cizinec nedostavil do přijímacího střediska určeného Ministerstvem vnitra ve lhůtě 24 hodin od prohlášení o mezinárodní ochraně (§ 3e odst. 1 ve spojení s § 3d odst. 2 zákona o azylu), respektive 24 hodin po odpadnutí překážky, která mu v dostavení se do přijímacího střediska bránila (§ 3e odst. 2 a 3 zákona o azylu).

[30] Stěžovatel byl z vazby propuštěn dne 12. září 2012, měl tedy 24 hodin na to, aby se dostavil do přijímacího střediska v Zastávce u Brna, jež mu bylo Ministerstvem vnitra určeno podle citovaných ustanovení zákona o azylu. Stěžovatel sice tvrdí, že se hned následující den po propuštění z vazby dostavil na pracoviště OAMP a že byl až do 17. září 2012, kdy se do přijímacího střediska dostavil, nemocný, tyto skutečnost však nijak neprokázal – přičemž městský soud správně uzavřel, že v tomto ohledu tížilo důkazní břemeno stěžovatele. Lze tedy uzavřít, že pokud se dne 13. září 2012 do přijímacího střediska nedostavil, pozbyl k tomuto dni oprávnění pobývat na území České republiky na základě § 3e zákona o azylu.

[31] Podle § 18 písm. d) bodu 1 zákona o pobytu cizinců může cizinec pobývat na území České republiky přechodně bez víza, je-li ve výkonu vazby. V takovém případě nemusí mít cizinec ani platný cestovní doklad. Ustanovení § 103 písm. a) zákona o pobytu cizinců potom stanoví cizinci povinnost dostavit se první pracovní den následující po dni propuštění z vazby na policii, pokud není držitelem platného cestovního dokladu a víza, je-li podmínkou jeho pobytu na území. Písm. n) posledně citovaného ustanovení cizince zavazuje pobývat na území České republiky pouze s platným cestovním dokladem a vízem, pokud zákon o pobytu cizinců nestanovení jinak.

[32] Stěžovatel byl z vazby propuštěn dne 12. září 2012, následujícího dne, tedy 13. září 2012, byl povinen se dostavit na policii. Ze správního spisu však vyplývá, že se stěžovatel dostavil na policejní služebnu až dne 19. září 2012. Není vůbec relevantní, že stěžovatel nebyl při propuštění z vazby poučen o své povinnosti podle § 103 písm. a) zákona o pobytu cizinců, neboť tato povinnost mu vyplývá přímo ze zákona a úkolem správních orgánů není poučovat cizince o všech jejich myslitelných právech a povinnostech, potažmo poskytovat jim komplexní návod k legalizaci jejich pobytu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. března 2015 č. j. 10 Azs 262/2014 - 49).

[33] Je pravda, že neoprávněným se pobyt stěžovatele bez víza a cestovního dokladu stal až ode dne následujícího po dni, kdy měl splnit svou povinnost dostavit se na policii, tedy od 14. září 2012 (jak implicitně vyplývá i z citovaného rozsudku č. j. 10 Azs 262/2016 - 49). Jiný závěr by byl značně nelogický: pokud by se cizinec hned následující den po propuštění z vazby dostavil na policii a již tento den by pro něj znamenal neoprávněný pobyt, mohlo by být správní vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. c) bodu 1 či 2 zákona o pobytu cizinců automatickým následkem splnění povinnosti dle § 103 písm. a) tohoto zákona. Za takové situace by však cizinci neměli žádnou motivaci uvedenou povinnost splnit.

[34] Taktéž podle zákona o azylu účinného v roce 2012 je možné konstatovat neoprávněný pobyt stěžovatele až ode dne 14. září 2012 (jak vyplývá z odstavců [29] a [30] výše).

[35] Správní orgán prvního stupně i žalovaný tedy ve svých rozhodnutích nesprávně uváděli, že stěžovatel pobýval na území České republiky neoprávněně bez víza již od 13. září 2012. Tato nepřesnost však nemůže mít na správnosti jejich závěru, že stěžovatel naplnil dispozici ustanovení § 119 odst. 1 písm. c) bodu 1 a 2 zákona o pobytu cizinců, žádný vliv. Je totiž nesporné, že stěžovatel pobýval na území České republiky neoprávněně bez víza 6 dnů (od 14. do 19. září 2012). Dále bylo prokázáno, že stěžovatel neměl platný cestovní doklad již od roku 2009. Vzhledem k délce této doby je pominutí dvou měsíců, kdy byl stěžovatel ve vazbě a nemusel cestovní doklad mít, a jednoho dne, který měl stěžovatel na splnění povinností podle zákona o pobytu cizinců a zákona o azylu, pochybením, které nemůže mít vliv na zákonnost napadených rozhodnutí jako celku. Správní vyhoštění není trestem, nýbrž specifickým preventivním opatřením státu v oblasti kontroly přistěhovalectví (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. července 2005, č. j. 5 Azs 95/2005 - 52, č. 1164/2006 Sb. NSS), pročež se v jeho případě neuplatní přísnější požadavky Nejvyššího správního soudu na formulaci popisu skutku ve výroku rozhodnutí o správním deliktu (vyplývající například z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. ledna 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, č. 461/2005 Sb. NSS).

[36] Vzhledem k tomu, že bylo postaveno na jisto, že stěžovatel pobýval na území České republiky neoprávněně bez víza a bez cestovního dokladu, lze též konstatovat, že se dopustil i opakovaného porušení právního předpisu, neboť za pobyt bez platného cestovního dokladu a bez víza mu bylo již v roce 2009 uloženo správní vyhoštění a zároveň byl trestně stíhán

a pravomocně odsouzen za trestný čin podvodu a poškozování cizích práv. (Je však třeba upřesnit, že odsouzení za trestný čin krádeže z roku 1996, na něž správní orgán prvního stupně ve svém rozhodnutí rovněž poukazoval, již bylo zahlazeno a na stěžovatele se tím pádem hledí, jako by za tento trestný čin nebyl odsouzen – srov. § 69 a 70 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.)

IV. Závěr a náklady řízení

[37] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že v případě stěžovatele byly dány podmínky pro uložení správního vyhoštění podle § 119 odst. 1 písm. b) bodu 9 a písm. c) bodů 1 a 2 zákona o pobytu cizinců. Žalovaný a městský soud však nesprávně vyhodnotili otázku překážek vycestování stěžovatele do Mongolska, kde mu, jak vyplývá z podkladů, které měl žalovaný ve správním řízení k dispozici i z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 137/2018 - 50, hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 179 odst. 2 písm. b) zákona o pobytu cizinců.

[38] Nejvyšší správní soud proto rozsudek městského soudu zrušil [§ 110 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. platí, že *zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu.* V dané věci jsou podmínky pro tento postup splněny, neboť nesprávný právní názor městského soudu ohledně překážek vycestování stěžovatele kopíroval stanovisko žalovaného. Pokud by byla věc vrácena městskému soudu, neměl by jinou možnost, než rozhodnutí žalovaného zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud proto v souladu se zásadou procesní ekonomie podle § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný respektovat závazný právní názor vyslovený v tomto rozsudku. To znamená, že žalovaný setrvá na výroku o uložení správního vyhoštění stěžovateli, avšak zároveň konstatuje nemožnost jeho vycestování. Odpadnou-li překážky, vydá žalovaný nové rozhodnutí (§ 101 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů) pouze ve věci stanovení nové lhůty k vycestování stěžovatele (§ 120a odst. 5 zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném od 15. srpna 2017).

[39] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským (zde městským) soudem. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s., aplikovaného na základě § 120 s. ř. s., má úspěšný stěžovatel právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[40] Stěžovatel, který měl ve věci plný úspěch, byl v řízení před městským soudem a Nejvyšším správním soudem zastoupen advokátem. Ze spisů vyplývá, že v řízení před městským soudem učinil právní zástupce dva úkony právní služby – převzetí a přípravu právního zastoupení [[§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], sepis a podání žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. V řízení před Nejvyšším správním soudem učinil zástupce stěžovatele jeden úkon právní služby, a to sepis a podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], celkem tedy učinil tři úkony právní služby podle advokátního tarifu. Odměna za jeden úkon právní služby činí podle § 7 bodu 5, aplikovaného na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, 3 100 Kč, k níž je podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu je třeba přičíst 300 Kč na úhradu hotových výdajů. Zástupce stěžovatele není plátcem daně z přidané hodnoty.

[41] Celková náhrada nákladů řízení pro stěžovatele čítající odměnu za zastupování tedy představuje částku 10 200 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

[42] Žalovaný ve věci neměla úspěch, náhrada nákladů řízení mu tudíž nenáleží.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. října 2018

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu